Luonnonvarakeskus/lisäselvitys U 76/2022 vp

Hei,

Alla vastaukset kysymyksiin. (Luke: asia 2766/00 00 02 00/2022)

a. Luonnonvarakeskus nosti esiin asetusehdotuksen vaikutukset metsäsektoriin. Voisitteko vielä tarkentaa, millaisia nämä vaikutukset olisivat ja miten ne kohdistuisivat alueellisesti?

Tässä vaiheessa ei pystytä vielä arvioimaan, miten vaikutukset kohdistuvat alueellisesti. Syynä on se, että tieto luontodirektiivin eri luontotyyppien heikentyneiden alueiden pinta-aloista ja sijoittumisesta on puutteellista. Lukessa tehdään parhaillaan selvitystä luontotyyppikohtaisista ennallistamistavoitteista (Räsänen ym.). Luonnosvaiheessa olevassa raportissa joudutaan tekemään paljon oletuksia tilaltaan tuntemattomien luontotyyppien tilasta, ja näistä oletuksista riippuen myös vaihtelu ennallistamistarpeessa ja kohteiden sijoittumisessa on suuri.

Joitakin päätelmiä voidaan kuitenkin tehdä jo nyt pelkästään elinympäristöjen sijoittumisen perusteella. Ennallistamistoimet kohdistuvat luonnollisesti sinne, missä kyseisiä elinympäristöjä on. Talousmetsät jakautuvat suomessa melko tasaisesti, kun taas turvepellot keskittyvät Länsi-Suomeen ja Pohjanmaalle. Vanhat metsät, joita asetusehdotus myös koskee, ovat yleisimpiä Pohjois- ja Itä-Suomessa. Harjumetsiä on eri puolilla Suomea, mutta keskittymiä ovat esim. Salpausselkien alueet.

Komission vaikutusarviointia taloudellisista hyödyistä ja kustannuksista voi pitää korkeintaan suuntaa antavana. Jos halutaan luotettavampia euromääräisiä arvioita, tutkimus tulisi tehdä Suomessa.

b. Valtioneuvosto pohjaa kustannusarvionsa pääosin komission laatimiin arvioihin. Mistä johtuu, ettei Suomessa ole pystytty paremmin arvioimaan ennallistamisasteuksen kokonaisvaikutuksia?

Syynä on vajavainen tieto luontodirektiivin eri luontotyyppien tilasta. Luontotyyppien tila vaikuttaa ennallistamistarpeeseen, joka vaikuttaa ennallistettaviin pinta-aloihin, jotka puolestaan vaikuttavat ennallistamisen kustannuksiin. Myöskään ennallistamisen taloudellisia hyötyjä ei ole arvioitu, joten kokonaisvaikutuksia ei voida vielä luotettavasti arvioida. Tähän tarvitaan tutkimusta Suomessa.

c. Valtioneuvosto ottaa ylätasolla myönteisen kannan komission esitykseen, muun muassa ei kritisoi sitovia ennallistamistavoitteita. Perustuuko valtioneuvoston kanta tiedepohjaiseen politiikkaan (jota valtioneuvosto korostaa), jos tietoa on vähän ja se on laadultaan osin puutteellista?

Tutkimustieto pohjautuu otokseen tutkittavasta asiasta. Näin voidaan tieteellisesti osoittaa jokin ilmiö tai trendi, tai tekijöiden välinen riippuvuussuhde, vaikkei asiaa ole jokaisessa kohteessa selvitetty. Elinympäristöjen taantuminen suoraan tai välillisesti ihmistoiminnan seurauksena, ja vastaavasti palautuminen ennallistamisen jälkeen, on osoitettu lukuisissa tutkimuksissa, vaikkei tarkkaa tietoa jokaisesta kohteesta erikseen ole.

Suomessa on esimerkiksi julkaistu kymmeniä tieteellisiä artikkeleita metsien rakenteen heikkenemisestä metsätalouden seurauksena, ja lahopuusta ja metsäpaloista riippuvaisten lajien toipumisesta ennallistamisen jälkeen. Yksi koosteartikkeli ilmestyy kansainvälisenä yhteistyönä aivan lähiaikoina (Hjälten ym., Suomesta mukana Anne Tolvanen ja Jari Kouki).

Uhanalaisten suolajien palautumisesta ennallistamisen jälkeen on niin ikään runsaasti tieteellistä tutkimustietoa, josta on julkaistu myös koosteraportti (Kareksela ym. 2021).

Asiantuntija-arvioihin perustuvat elinympäristöjen (Kontula ym. 2018) ja lajien (Hyvärinen ym. 2019) uhanalaisuusarvioinnit ovat Suomessa todennäköisesti maailman kattavimmat. Ne osoittavat, että elinympäristöjen ja uhanalaisten lajien tila on pääsääntöisesti heikentynyt edellisen, kymmenen (Raunio ym. 2008, Rassi ym. 2010) tai kaksikymmentä vuotta (Uhanalaisten lajien II seurantaryhmä) aiemmin tehtyjen arviointien jälkeen.

EU:n sitovat lakisääteiset ennallistamisvoitteet ovat komission tekemä poliittinen ratkaisu. Ne perustuvat näyttöön siitä, että vapaaehtoisuuteen perustuvat tavoitteet (EU:n aiemmat biodiversiteettistrategiat) eivät ole toimineet.

Viitteet:

Hyvärinen E. 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019

Kareksela S. ym. 2021. Soiden ennallistamisen suoluonto-, vesistö-, ja ilmastovaikutukset. Vertaisarvioitu raportti.

Kontula T. 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Luontotyyppien punainen kirja

Raunio A. ym. 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus.

Rassi P. ym. 2010. Suomen lajien uhanalaisuus.

Uhanalaisten lajien II seurantaryhmä 2000. Suomen lajien uhanalaisuus 2000.

Terveisin Anne Tolvanen

Dr. Anne Tolvanen, Professor
Director, Climate Smart Carbon Cycle Research Programme
Natural Resources Institute Finland (Luke)
P.O. Box 413, FI-90014 University of Oulu, Finland
Tel: +358 50 391 3782
anne.tolvanen@luke.fi